

1^η Ημερίδα Συλλόγου Φοιτητών Μηχανικών Διαχείρισης Ενεργειακών Πόρων
του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

«Το Ενεργειακό Μίγμα της Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας στην Ελλάδα»

Κοζάνη, 16-1-2008

ΑΠΕ-Οδικός Χάρτης της ΕΕ:

Ώρα να ανοίξουμε το δρόμο και στην Ελλάδα!

Λ. Γούτα

**Χημικός Μηχανικός
Σύμβουλος σε θέματα Ενέργειας, Περιβάλλοντος
και Ανάπτυξης**

Οι ΑΠΕ είναι της μόδας! Γιατί? Το πρόβλημα

Διπλό πρόβλημα: 1^{ον}-Ενεργειακή εξάρτηση&Ασφάλεια

1. Όλη η ανάπτυξη του τελευταίου αιώνα βασίσθηκε και **εξαρτάται από τα ορυκτά καύσιμα**
  - Εξάρτηση της παγκόσμιας παραγωγής ενέργειας κατά 80% (κατά 60% από Πετρέλαιο και Φυσικό Αέριο).
2. Κάθε αυξομείωση **αποθεμάτων** ή **τιμής** για λόγους
  - παραγωγής, ή
  - γεωπολιτικής αστάθειας ή
  - μεγάλων φυσικών καταστροφών ή ακόμα-ακόμα και λόγω
  - χρηματιστηριακών ή άλλων καιροσκοπικών παιχνιδιών,διαταράσσει όλη την παγκόσμια οικονομία
3. Πρόβλεψη για **συνεχή αύξηση των αναγκών** σε ενέργεια, έως και 50% ως το 2030 (2005), λόγω :
  - ✓ ανάπτυξης, βελτίωσης βιοτικού επιπέδου,
  - ✓ αύξησης πληθυσμού (το 50% της αύξησης στις αναπτυσσόμενες χώρες)

*Το ιστορικό
ρεκόρ των
100\$/βαρέλι !*

Οι ΑΠΕ είναι της μόδας! Γιατί? Το πρόβλημα

Διπλό πρόβλημα: 1^ο-Ενεργειακή εξάρτηση&Ασφάλεια

4. Εξάρτηση από **εισαγωγές** καυσίμου Ως το 2030
Ευρώπη : Εξάρτηση κατά **50%** —————→ 70-80%
(1,2% του ΑΕΠ)

Εισάγει :

	Σε 25 χρόνια	
▪ 82% του πετρελαίου	—————→	93%
▪ 57% του φυσικού αερίου	—————→	84%

Ελλάδα : Εξάρτηση **70% !!!**

Οι ΑΠΕ είναι της μόδας! Γιατί? Το πρόβλημα

Διπλό πρόβλημα: 2^ο-Εκπομπές άνθρακα-Κλιματικές Αλλαγές

- Οι διαπιστώσεις γύρω από τις κλιματικές αλλαγές δεν ήταν ποτέ άλλοτε τόσο ανησυχητικές και η αντιμετώπισή τους τόσο επιτακτική.
- Δεσμευτικός ο στόχος της ΕΕ για μείωση εκπομπών 20% ως το 2020.
- Οι εκπομπές από ΑΠΕ σχεδόν μηδενικές

Οι ΑΠΕ είναι της μόδας! Η απάντηση

Τα κύρια **ερωτήματα**

- Θα έχουμε αρκετή ενέργεια για το μέλλον;
- Πώς μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ενέργεια χωρίς να βλάψουμε το κλίμα;

Ζητούμενο,

να εξασφαλίσουμε **φθηνή, καθαρή και προσιτή ενέργεια** για εμάς και τις επόμενες γενιές.

Οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

- Δίνουν απαντήσεις στο διπλό πρόβλημα
- Ένα από τα σημαντικότερα όπλα (μαζί με την εξοικονόμηση)

Οι ΑΠΕ είναι της μόδας! Μερικά στοιχεία

Τα πλεονεκτήματα

- Εγχώριες πηγές
- Δεν υπάρχει αβεβαιότητα για τη μελλοντική διαθεσιμότητά τους
- Κατά κύριο λόγο αποκεντρωμένες
- Ενισχύουν την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα

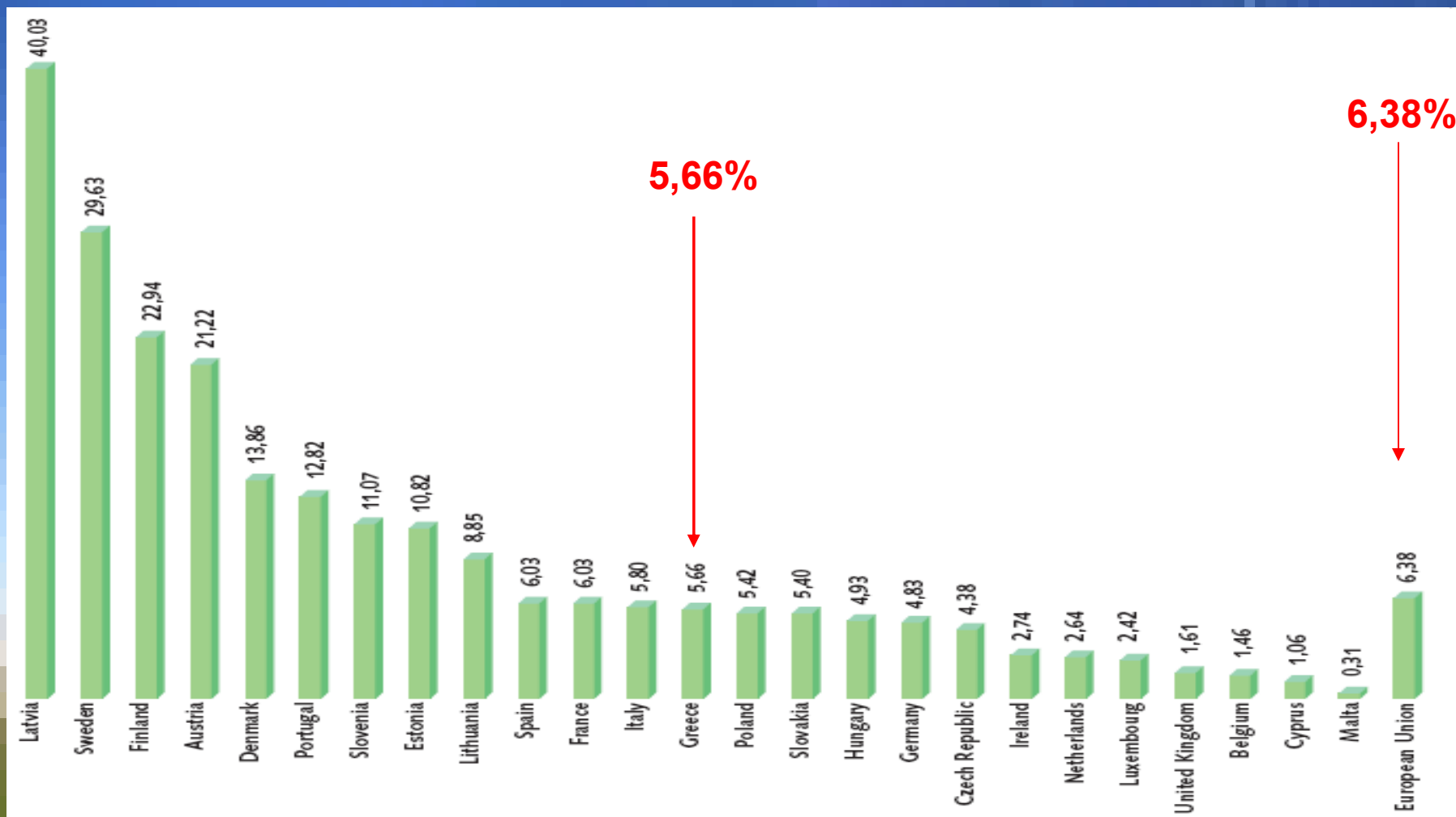
Ωστόσο δεν είναι ακόμα οικονομικά συμφέρουσες και χρειάζονται στήριξη.

ΑΠΕ, Σε ποιους **τομείς**?

1. Ηλεκτροπαραγωγή
2. Μεταφορές
3. Θέρμανση / ψύξη

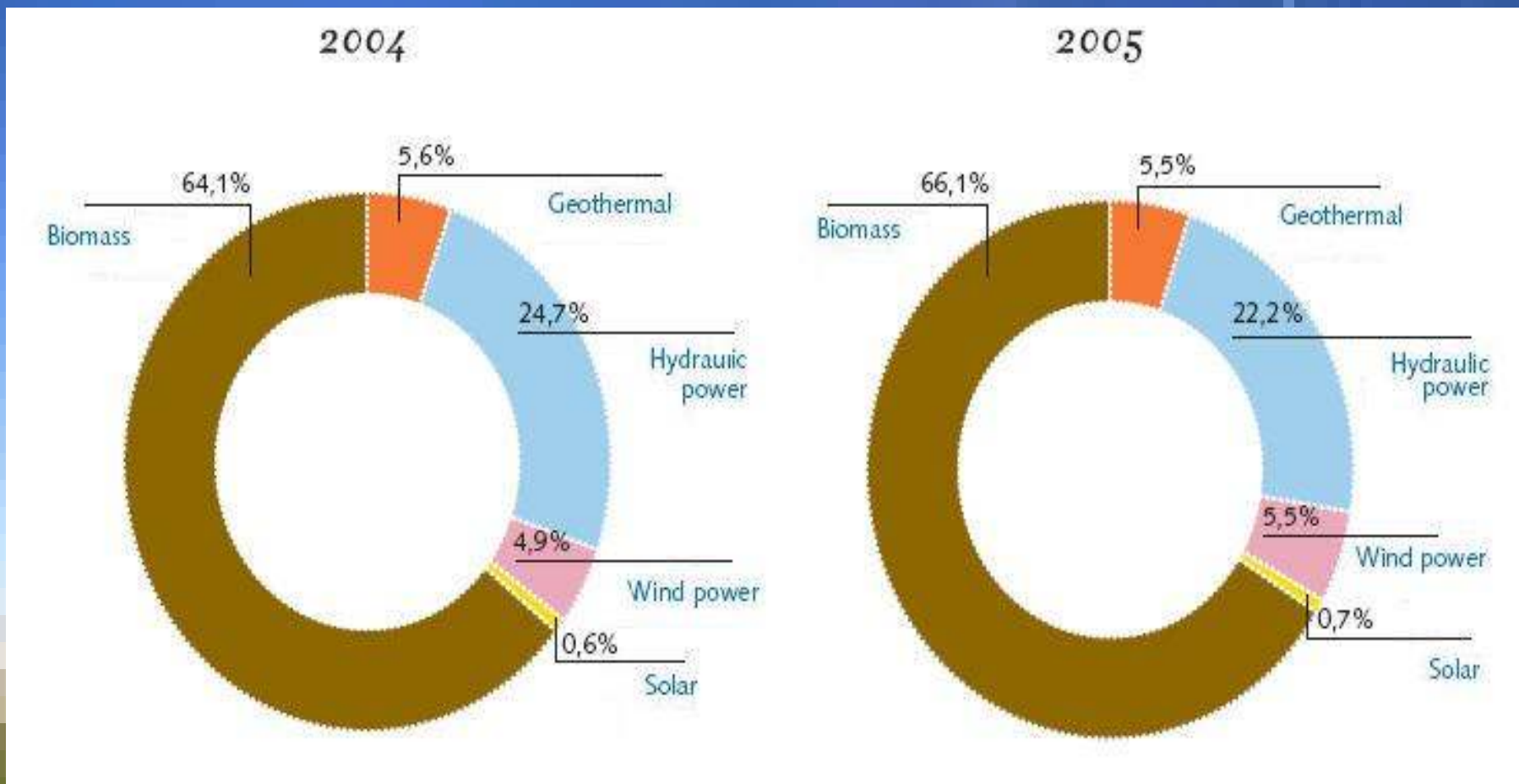
Η πρόσφατη εικόνα

Μερίδιο ΑΠΕ στην πρωτογενή κατανάλωση ενέργειας στις χώρες της ΕΕ
(σε %) το **2005**

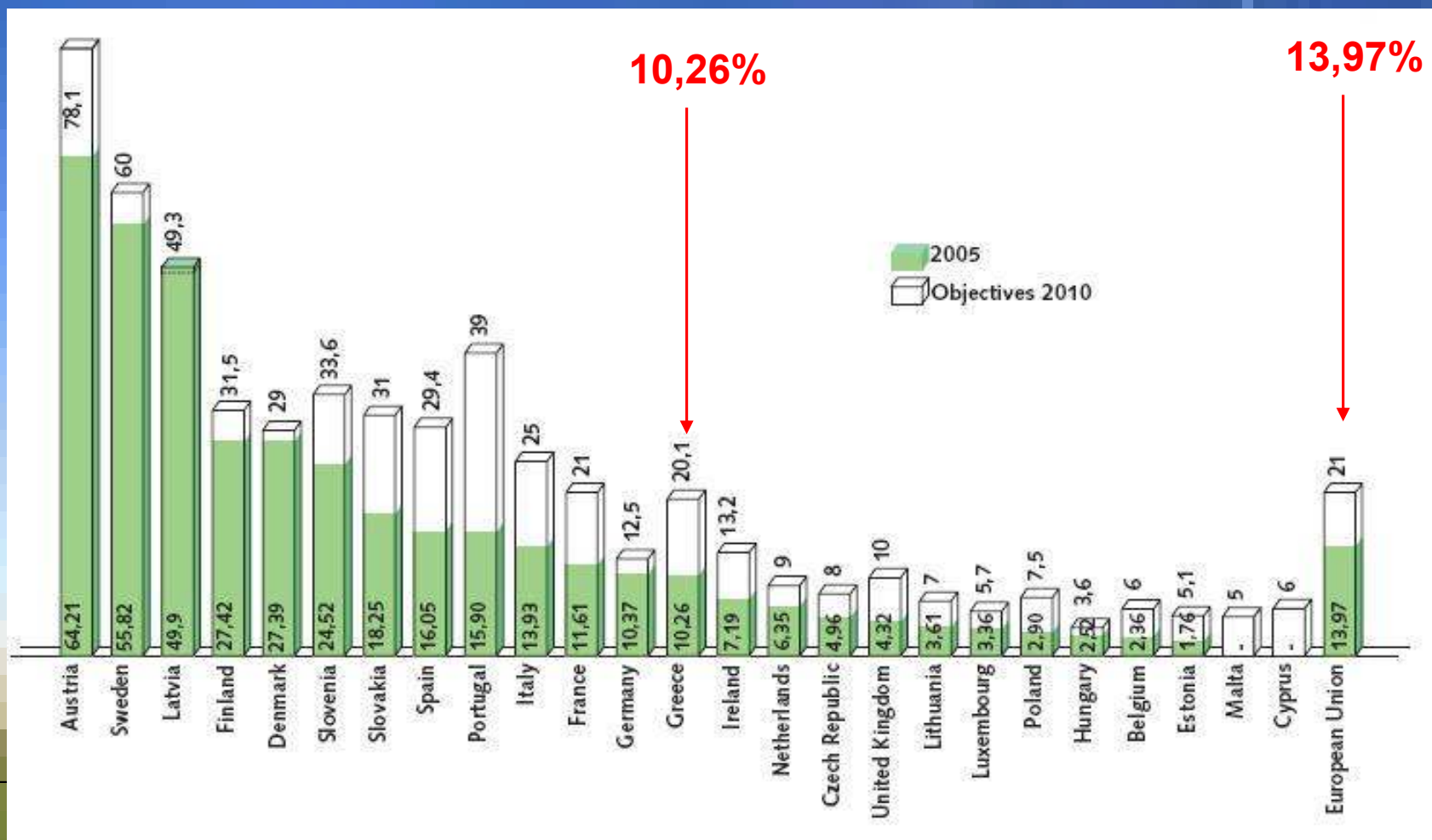
Η πρόσφατη εικόνα

Μερίδιο της κάθε πηγής στην πρωτογενή παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας, %

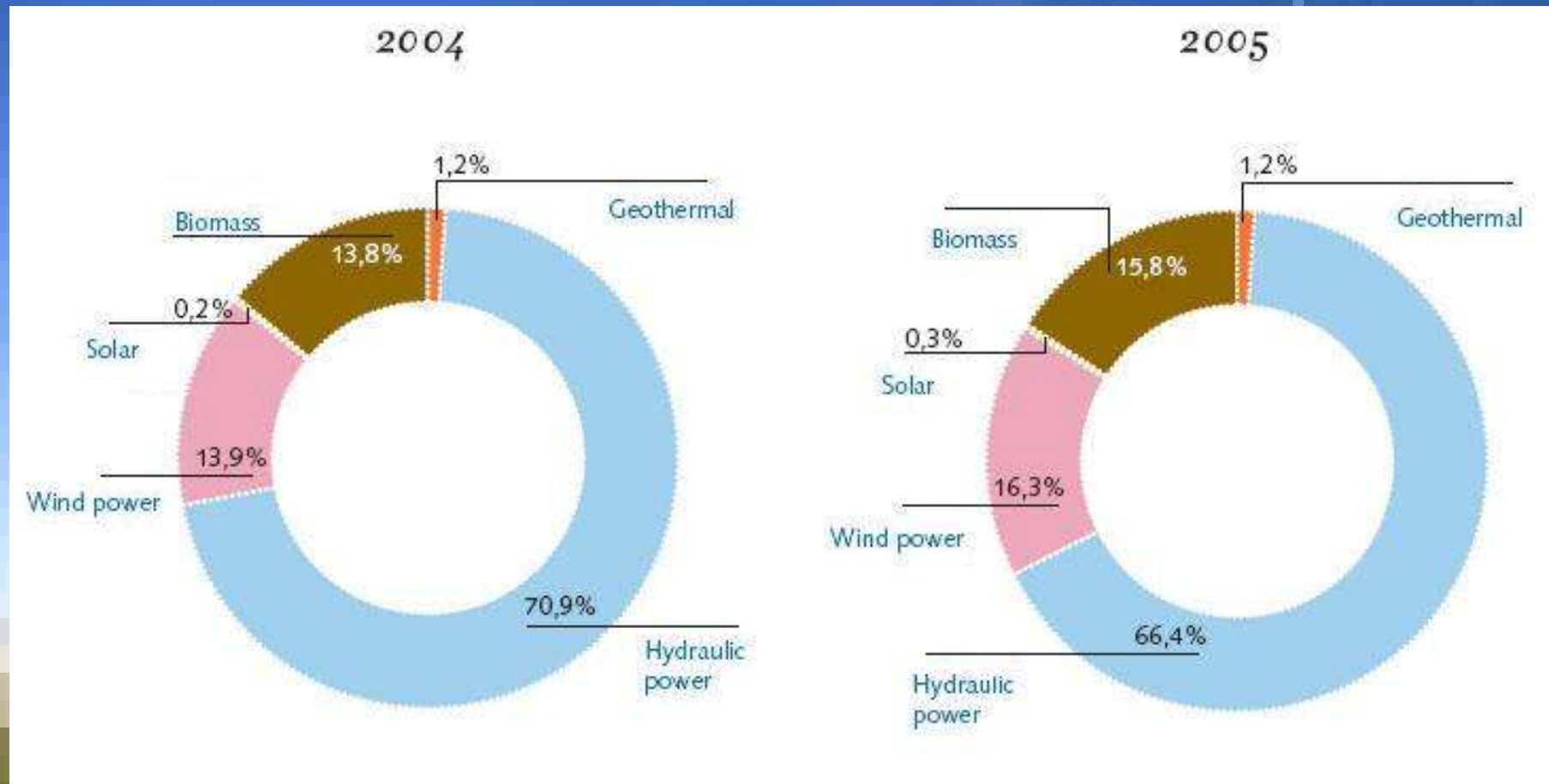
Η πρόσφατη εικόνα

Μερίδιο ΑΠΕ στη μικτή κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στις χώρες της ΕΕ το 2005, σε σχέση με τους στόχους για το 2010, %

Η πρόσφατη εικόνα

Μερίδιο της κάθε πηγής στην ανανεώσιμη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, %

Η πορεία των ΑΠΕ στην ΕΕ ως σήμερα

1997, Λευκή Βίβλος για τις ΑΠΕ -COM (1997) 599- :

Μερίδιο **12%** των ΑΠΕ από την κατανάλωση ενέργειας ως το 2010.

Μάλλον απίθανη η επίτευξη μεριδίου >10% ως το 2010.

Διαφορές νομικού πλαισίου ανά τομέα

Ηλεκτροπαραγωγή: η Οδηγία 2001/77/ΕΚ βοήθησε στη σχεδόν εκπλήρωση των στόχων του τομέα (21% ως το 2010-πρόβλεψη 19%).
Ανομοιογένεια στα Κράτη Μέλη.

Μεταφορές: Πρόσφατη εκκίνηση ισχυρής αύξησης στα βιοκαύσιμα, Οδηγία 2003/30/ΕΚ, Στρατηγική της ΕΕ για βιοκαύσιμα, COM (2006)34. Δύσκολη η επίτευξη των στόχων.

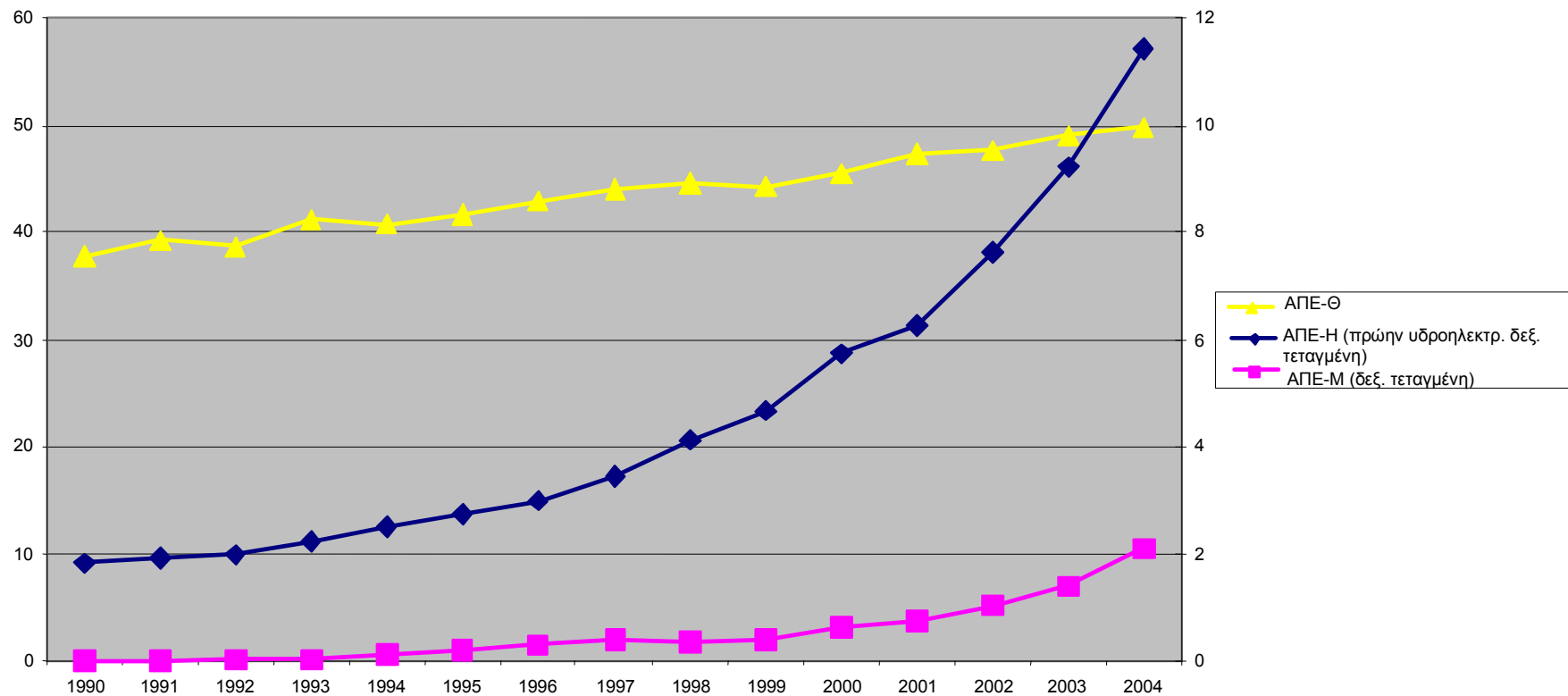
Θέρμανση/ψύξη: Χαμηλοί ρυθμοί-ανυπαρξία πλαισίου.

50% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας της ΕΕ.

Σήμερα μόνο 10% από ΑΠΕ.

Η επίδραση του νομικού πλαισίου

Η κατανομή της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ηλεκτροπαραγωγή, μεταφορές και θέρμανση)
1990-2004 (εκατομ. ΤΙΠ)

Τι μπορεί να γίνει ως το 2020-Μερικά στοιχεία

Ηλεκτροπαραγωγή

Από 15% σήμερα μπορεί να αυξηθεί σε 34%.

Το 12% θα μπορούσε να είναι από αιολική (το 1/3 της από υπεράκτια)

Σήμερα στη Δανία 18% του ηλεκτρισμού από αιολικά, στη Γερμανία 8% και στη Γαλλία 6%.

Αναμένεται μείωση κόστους φωτοβολταϊκών κατά 50%.

Θέρμανση-Ψύξη

Δυνατός ο διπλασιασμός μεριδίου από ΑΠΕ, από το σημερινό 9%, κυρίως από βιομάζα, αλλά και με άλλες, όπως, με απλή εφαρμογή σημερινών τεχνολογιών,

- Στη Σουηδία σήμερα, 185.000 γεωθερμικές αντλίες θερμότητας (50% της ΕΕ). Με παρόμοια εφαρμογή σε όλη την ΕΕ θα παραγόταν 15 εκ ΤΙΠ.
- Με ηλιακές εγκαταστάσεις όπως της Γερμανίας ή Αυστρίας, άλλα επιπλέον 12 εκ ΤΙΠ.

Τι μπορεί να γίνει ως το 2020

Μεταφορές-Βιοκαύσιμα

Δυνατότητα για 14% της αγοράς, ισοδύναμο με 43 εκ ΤΙΠ.

Βιοαιθανόλη : 4% σήμερα στη Σουηδία
20% στη Βραζιλία (πρωτοπόρος παγκοσμίως)

Βιοντίζελ : 6% σήμερα στη Γερμανία (πρωτοπόρος παγκοσμίως)
Προς το παρόν κραμβέλαιο, σογιέλαιο, φοινικέλαιο και αργότερα
βιοκαύσιμα δεύτερης γενιάς (κυρίως από ξυλεία καλλιέργειας).

Μερικά ακόμα στοιχεία της αγοράς

Αν και ακόμα οι ΑΠΕ δεν είναι οικονομικά ανταγωνιστικές με τα συμβατικά καύσιμα, οι εξελίξεις είναι γρήγορες

Αιολικά

Από τις πιο ώριμες τεχνολογίες (η πιο οικονομικά αποδοτική).

Ετήσιοι ρυθμοί ανάπτυξης διεθνούς αγορά, 12% (αναμένεται 4πλασιασμός έως το 2020).

Φωτοβολταϊκά

Το μεγαλύτερο δυναμικό προς αξιοποίηση από την ηλιακή ενέργεια.

Ακόμα πολύ χαμηλή αξιοποίηση διεθνώς (ηλεκτροπαραγωγή & θέρμανση).

Ωστόσο ταχεία ανάπτυξη με ετήσιους ρυθμούς αύξησης 30%.

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας σημαντικά ακριβότερη.

Απαιτούνται τεχνολογικές βελτιώσεις υλικών.

Βιοκαύσιμα

Συμβατικά βιοκαύσιμα: υψηλό κόστος, μικρή απόδοση και προβλήματα α' ύλης

Ελπίδες στα βιοκαύσιμα δεύτερης γενιάς

Υδρογόνο / Αέριο σύνθεσης

Η προοπτική του μέλλοντος

Έχει ακόμα να επιλύσει θέματα κόστους και εφαρμογής ευρείας κλίμακας.

Τι πρέπει να γίνει

Γενικός στόχος

Για αποτελεσματικότητα απαιτούνται καθορισμένοι, εστιασμένοι και υποχρεωτικοί στόχοι. Πχ. το 12% για το 2010 απεδείχθη ανεπαρκές. Το **20% για το 2020** θεωρείται εφικτό και αναγκαίο- δεσμευτικό.

Στόχος για βιοκαύσιμα

Κοστίζουν,

ωστόσο είναι η μοναδική ΑΠΕ στις μεταφορές που εξαρτώνται πλήρως από το πετρέλαιο. Ο μόνος τομέας όπου οι εκπομπές CO₂ αυξάνουν ραγδαία.

Απαιτείται σαφής στόχος-δεσμευτικός: **10% για το 2020**.

(συντηρητική εκτίμηση με βάση διαθεσιμότητα και αειφορική παραγωγή)

Τροποποίηση οδηγίας για την ποιότητα καυσίμων.

Εθνικοί στόχοι

Εθνικά Σχέδια Δράσης βάσει δυναμικού και εθνικών προτεραιοτήτων

Τομεακοί στόχοι

Τα οφέλη από τον στόχο του 20%

1. Ασφάλεια εφοδιασμού

Ετήσια μείωση ζήτησης ορυκτών καυσίμων κατά 252 εκ ΤΙΠ - τα 200 από εισαγωγές - (κατανάλωση ενέργειας ΗΒ, Λετονίας και Λιθουανίας!)

2. Κλιματικές αλλαγές

Ετήσια μείωση CO₂ κατά 600-900 εκ ΤΙΠ

Όφελος 150-200 δις ευρώ (με κόστος CO₂ 25 ευρώ/τόν.)

Θετικές συνέπειες στην ποιότητα της ατμόσφαιρας στην ηλεκτροπαραγωγή.

3. Κόστος

Συνεχής, σημαντική μείωση κόστους (κατά 50% στην αιολική, σε 15 χρόνια, κατά 60% στα ΦΒ από το 1990)

Με τιμή πετρελαίου 48 \$/βαρ, κόστος εφαρμογής 18 δις ευρώ (μέσο ετήσιο)
78 \$/βαρ, 10,6 δις ευρώ

Με τιμές 25 ευρώ/tn κόστος CO₂ και 78\$/βαρ. καλύπτεται όλο το κόστος του στόχου

Αναμένονται επενδύσεις 350 δις ευρώ στην ΕΕ ως το 2020.

Ο αντίκτυπος του στόχου του 20%

4. Ανταγωνιστικότητα

ΕΕ, παγκόσμιος πρωτοπόρος στις ΑΠΕ, πχ. 60% της παγκόσμιας αγοράς η βιομηχανία αιολικής ενέργειας, ηλιακές θερμικές συσκευές (το 50% των εγκατεστημένων στην Κίνα).

Κύκλος εργασιών **20 δις ευρώ**,

Απασχόληση **300.000 εργαζομένων**

Αύξηση της απασχόλησης κυρίως σε γεωργικές και απομακρυσμένες περιοχές

Εξαγωγικές ευκαιρίες (60.000 νέες θέσεις εργασίας στη Γερμανία λόγω εξαγωγών αιολικών).

Στόχος : Διατήρηση της ηγετικής θέσης της ΕΕ

Εξαγωγές τεχνολογίας

Σημαντική πρόκληση

Ψήφισμα της ΕΕ για τον Οδικό Χάρτη των ΑΠΕ

- **Νομοθετικό πλαίσιο** για τις ΑΠΕ, με το οποίο να
  - βελτιωθεί και ενισχυθεί το πλαίσιο του ηλεκτρισμού και των βιοκαυσίμων (κριτήρια βιωσιμότητας των βιοκαυσίμων-πιστοποίηση-σύνδεσή τους με χρηματοδότηση)
  - εισαχθεί νομικό πλαίσιο για θέρμανση/ψύξη (για 2πλασιασμό τουλάχιστον του μεριδίου των ΑΠΕ)
  - Περιλαμβάνει δεσμευτικούς τομεακούς στόχους
- Συμπερίληψη του εξωτερικού κόστους στο Σύστημα Εμπορίας Ρύπων
Τα κέρδη να επενδυθούν σε έρευνα στις νέες τεχνολογίες ΑΠΕ
- **Εθνικά Σχέδια Δράσης** με τομεακούς στόχους και ανασκόπηση ανά 3ετία
- Συμφωνία με κάθε ΚΜ και δέσμευσή στους στόχους του, ώστε να επιτευχθεί το συνολικό 20% της ΕΕ. **Συνέπειες** σε περίπτωση μη επίτευξης των στόχων.
- Αναγκαιότητα μιας **ενιαίας εσωτερικής αγοράς** στην ΕΕ
- Απλοποίηση των διαδικασιών και εξάλειψη **διοικητικών εμποδίων** από τα ΚΜ
- Βοήθεια για μεταφορά νέων τεχνολογιών στις **αναπτυσσόμενες χώρες**

Στην Ελλάδα

- Πλούσιο δυναμικό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Χάθηκε πολύτιμος χρόνος
- Σήμερα, **ευνοϊκό θεσμικό πλαίσιο**:
  - Για τη λειτουργία. Σταθερή απόδοση των επενδύσεων με *υψηλές τιμές και σε βάθος χρόνου*, (10+10 έτη).
  - Για την κατασκευή. Κρατικές επιδοτήσεις 20-40% ή φοροαπαλλαγές (Αναπτυξιακός νόμος).
- **Ωστόσο**
  - δύσκολη, χρονοβόρα και γραφειοκρατική αδειοδοτική διαδικασία
  - έλλειψη ηλεκτρικού δικτύου
  - το κενό του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου
  - προβλήματα ελλιπούς ενημέρωσης κοινού και τοπικών κοινωνιών

Επιδότηση ενέργειας από ΑΠΕ

Ηλεκτροπαραγωγή από:	Τιμή ενέργειας (€/MWh)	
	Διασυνδεδεμένο δίκτυο	Μη διασυνδεδεμένα νησιά
(α) Αιολική ενέργεια	75.82	87.42
(β) Αιολικά πάρκα στη θάλασσα	92.82	
(γ) Υδροηλεκτρικές μονάδες < 15 MWe	75.82	87.42
(δ) Φωτοβολταϊκά <100 kW, εγκατεστημένα σε ακίνητα ιδιόκτητα ή γειτονικά του ίδιου ιδιοκτήτη	452.82	502.82
(ε) Φωτοβολταϊκά >100 kW	402.82	452.82
(στ) Ηλιακή ενέργεια πλην φωτοβολταϊκών < 5 MWe	252.82	272.82
(ζ) Ηλιακή ενέργεια πλην φωτοβολταϊκών > 5 MWe	232.82	252.82
(η) γεωθερμία, βιομάζα, καύση αποβλήτων, βιοαέριο	75.82	87.42
(ι) Λοιπές ΑΠΕ	75.82	87.42
(κ) Μονάδες συνδυασμένου κύκλου (CHP)	75.82	87.42

Στην Ελλάδα

- Πολύ μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον για τις ΑΠΕ τα τελευταία χρόνια, κυρίως στην αιολική, τα φωτοβολταϊκά και το βιοντίζελ.
- Το επενδυτικό ενδιαφέρον ξεπερνά κατά πολύ τους εθνικούς στόχους για το 2010
- Εφόσον πραγματοποιηθούν όλες αυτές οι επενδύσεις, οι αγορές αυτές μοιάζουν ήδη κορεσμένες σε αυτούς τους τομείς.
- Το παράδειγμα του βιοντίζελ και των προβλημάτων του
  - Κατανομή
  - Έλλειψη ελληνικής πρώτης ύλης
  - Πολύ φθηνό εισαγόμενο βιοντίζελ από ΗΠΑ

Συμπέρασμα

- Οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας θα αποκτούν όλο και μεγαλύτερο παγκόσμιο ενδιαφέρον.
- Οι τεχνολογίες ωριμάζουν, τα κόστη μειώνονται και η ελπίδα είναι ότι η ΕΕ θα μπορέσει να καλύψει σημαντικό μέρος των ενεργειακών της απαιτήσεων από τις ΑΠΕ, βελτιώνοντας έτσι και τις περιβαλλοντικές της επιδόσεις.
- Η χώρα μας πρέπει να δει τον τομέα **όχι ως υποχρέωση** συμμόρφωσης, **αλλά ως μια πρόκληση** ενεργειακή, περιβαλλοντική, επιχειρηματική, ανταγωνιστικότητας.
- Για να γίνει κάτι τέτοιο απαιτούνται :
  - σοβαρός, μακροπρόθεσμος και οραματικός σχεδιασμός σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο
  - Άρση των διοικητικών εμποδίων
  - Ενημέρωση και κινητοποίηση των πολιτών και των τοπικών κοινωνιών για τα οφέλη